

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Informatieblad Participatie in de Omgevingswet

Wat regelt de wet?

Participatie is een belangrijke pijler onder de Omgevingswet. Vroegtijdig betrekken van de omgeving zorgt ervoor dat verschillende perspectieven, kennis en creativiteit snel op tafel komen. Zo zorgt participatie voor meer draagvlak en betere besluiten. Dit kan tijdswinst opleveren. Participatie is maatwerk. Daarom schrijft de wet niet voor hoe de participatie moet plaatsvinden.

Wat regelt de wet?

In de *Omgevingswet* wordt onder een participatieve aanpak verstaan: 'het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit'. De wet bevat specifieke regels voor participatie bij het projectbesluit en de omgevingsvergunning.

In het *Omgevingsbesluit* staan regels om de participatie te borgen. Zo is voor het projectbesluit en het omgevingsplan geregeld dat in een kennisgeving wordt aangegeven hoe het participatietraject er uit komt te zien. Ook is een motiveringsplicht opgenomen: het bevoegd gezag geeft bij het besluit aan hoe de omgeving is betrokken bij de voorbereiding en wat met de resultaten is gedaan. De motiveringsplicht geldt voor de omgevingsvisie, het programma, het omgevingsplan en het projectbesluit.

In de *Omgevingsregeling* wordt het aanvraagvereiste voor participatie bij de omgevingsvergunning (zie ook *Omgevingswet*) uitgewerkt.

In de tabel op de achterzijde van dit informatieblad vindt u meer informatie over de regels, geordend per instrument.

Ruimte voor maatwerk

Waar het gaat om de inrichting van de participatie, geeft de wet de vrijheid aan het bevoegd gezag en de initiatiefnemer om eigen keuzes te maken. De locatie, het soort besluit, de omgeving en de betrokkenen zijn immers elke keer anders. Ook het moment waarop participatie start, verschilt per keer.

Bekijk de Inspiratiegids Participatie!

De Inspiratiegids Participatie helpt u om participatie vorm te geven. De gids is geschreven voor burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen en bevat tientallen praktijkvoorbeelden en handvatten. Denk bijvoorbeeld aan werkvormen voor een grote bijeenkomst met meerdere partijen, manieren om veelvoorkomende dilemma's uit de weg te ruimen of een aanpak voor het benaderen van laaggeletterden.

U vindt de Inspiratiegids Participatie op [Aandeslagmetdeomgevingswet.nl/participatiegids](https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/participatiegids).

Regels over participatie

Instrument	Regels	Wie is verantwoordelijk voor het naleven van de participatieregels?	Waar staat het?
Omgevingsvisie	Motiveringsplicht*	Bevoegd gezag	Omgevingsbesluit (art. 8.5)
Programma	Motiveringsplicht*	Bevoegd gezag	Omgevingsbesluit (art. 8.6)
Omgevingsplan	Het bevoegd gezag geeft bij de kennisgeving van een omgevingsplan aan hoe de participatie wordt vormgegeven.	Bevoegd gezag	Omgevingsbesluit (art. 8.1, eerste lid)
	Motiveringsplicht*		Omgevingsbesluit (art. 8.1, tweede lid)
Projectbesluit	Het bevoegd gezag doet uiterlijk bij de start van de verkenning voor het projectbesluit een 'kennisgeving participatie'. In deze kennisgeving staat: - wie worden betrokken, waarover en wanneer - wat de rol is van het bevoegd gezag en de initiatiefnemer - waar meer informatie beschikbaar komt Bij de verkenning mag iedereen mogelijke oplossingen aandragen voor de beschreven opgave. Degene die dit doet, kan het bevoegd gezag vragen om daarover advies te vragen aan een onafhankelijk deskundige. Zowel voor de voorkeursbeslissing als voor het projectbesluit geldt een motiveringsplicht. Het bevoegd gezag geeft hierbij aan hoe derden zijn betrokken, wat de resultaten zijn van de verkenning en gaat in op de aangedragen oplossingen en de uitgebrachte adviezen daarover.	Bevoegd gezag Als een ander dan het bevoegd gezag initiatiefnemer is, kan het participatietraject wel een gezamenlijke actie zijn. Het bevoegd gezag en de initiatiefnemer bepalen samen de rolverdeling, waarbij het bevoegd gezag uiteindelijk beslist. Het bevoegd gezag geeft in de kennisgeving participatie aan wat de rollen zijn van het bevoegd gezag en de initiatiefnemer.	Omgevingswet (art. 5.47, 5.48 en 5.51) en Omgevingsbesluit (art. 4.2 en 4.4)
Omgevingsvergunning	In de Omgevingsregeling wordt een aanvraagvereiste participatie opgenomen. Het bevoegd gezag betreft de informatie die bij de participatie is verkregen bij de integrale belangenafweging.	Initiatiefnemer	Omgevingswet (art. 16.55) Het aanvraagvereiste wordt uitgewerkt in de Omgevingsregeling.

* Het bevoegd gezag geeft bij het besluit aan hoe burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen zijn betrokken bij de voorbereiding en wat de resultaten daarvan zijn.

Dit is een uitgave van het
**Ministerie van
 Infrastructuur en Milieu**
 Postbus 20901 | 2500 EX Den Haag
www.rijksoverheid.nl/ienm
 September 2017

Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.